

SPIS TREŚCI

WOKÓŁ MYŚLI O WYCHOWANIU

Janusz Mariański – Wychowanie moralne – analiza socjologiczna 3

Rafał Mosoń – Budowanie świata wolnego od totalitaryzmu w nauczaniu Jana Pawła II 10

TEORIA I PRAKTYKA PRACY SOCJALNEJ

Agata Wesołowska – Poradnictwo zawodowe: rzemiosło czy pasja? Etos doradczy w świetle badań własnych w wybranych instytucjach rynku pracy 16

Sebastian Mrózek – Strategia gminna jako drogowskaz w kreowaniu lokalnego środowiska inkluzyjnego dla osób z niepełnosprawnościami 22

AKTUALNE PROBLEMY PEDAGOGICZNE

Klaudia Górka, Agnieszka Saracen – Inteligencja emocjonalna a zdolność do oceny sytuacji stresujących przez młodzież 30

Joanna Roch – Model DNA-V jako inspiracja dla wychowawców i edukatorów 34

EDUKACJA ZDROWOTNA

Svitlana Lapaenko – Kształtowanie kultury zdrowego stylu życia studentów. Przegląd ukraińskich badań pedagogicznych 40

METODY NAUCZANIA I WYCHOWANIA

Maria Sobieszczyk, Katarzyna Wojciechowska – Możliwości edukacji „poza ławką szkolną” we wczesnej edukacji 46

Joanna Ziemkowska – Bieg na orientację – więcej niż sportowe wyzwanie 53

LEKTURY STARE I NOWE

Józef Górniewicz – „Czuły narrator” w odczytaniu pedagoga 57

Streszczenia artykułów w języku angielskim i polskim są zamieszczone na stronie internetowej: www.weakapit.pl

Redakcja naukowa niniejszego numeru:

Jan A. Malinowski

CONTENT

AROUND THE PEDAGOGICAL THOUGHT

Janusz Mariański – Moral education – sociological analysis 3

Rafał Mosoń – Building a world free of totalitarianism in the heritage of John Paul II 10

THEORY AND PRACTICE OF SOCIAL WORK

Agata Wesołowska – Career guidance: craft or passion? Advisory ethos in device research in selected labor market institutions 16

Sebastian Mrózek – Municipal strategy as a signpost in creating a local inclusive environment for people with disabilities 22

CURRENT PEDAGOGICAL PROBLEMS

Klaudia Górka, Agnieszka Saracen – Emotional intelligence and adolescents' ability to assess stressful situations 30

Joanna Roch – The DNA-V model as an inspiration for educators 34

HEALTH EDUCATION

Svitlana Lapaenko – Formation of culture of healthy lifestyle of students. Overview of Ukrainian pedagogical research 40

EDUCATION AND SOCIALIZATION METHODS

Maria Sobieszczyk, Katarzyna Wojciechowska – Learning opportunities „outside the school bench” in early childhood education 46

Joanna Ziemkowska – Orienteering – more than just a sporting challenge 53

OLD & NEW READINGS

Józef Górniewicz – “The Tender Narrator” in pedagogy 57

Polish and English versions of abstracts are available here: www.weakapit.pl

Wersja papierowa czasopisma jest wersją pierwotną, w której w ostatnim numerze z danego roku publikowana jest lista recenzentów (bez wskazania opiniowanych tekstów, zgodnie z procedurą określoną przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla czasopism objętych oceną parametryczną).

Lista recenzentów z lat poprzednich jest zamieszczona na: www.weakapit.pl

WYCHOWANIE NA CO DZIEŃ Czasopismo założone w 1993 roku przez Toruńską Fundację Edukacyjną przy UMK „Copernicus”

Rada Naukowa: Andrzej Olubiński (przewodniczący), Zlatica Bakošová (Słowacja), Jaroslav Balvín (Czechy), Friedrich W. Busch (Niemcy), Olga Chyżna (Ukraina), Ihor Dobriansky (Ukraina), Tomáš Dohnal (Czechy), Józef Górniewicz, Anna Hudecová (Słowacja), Helena Kalábová (Czechy), Mirosław Kowalski, Blahoslav Kraus (Czechy), Mária Machalová (Słowacja), Tatiana Matulayová (Czechy), Katia Mitowa (USA), Aleksander Nalaskowski, Małgorzata Orłowska, Krzysztof Piątek, Erich Petlák (Słowacja), Andrzej Radziejewicz-Winnicki, Bogusław Śliwerski, Wiesław Theiss, Mykola Zymomyra (Ukraina)

Redakcja: Jan Adam Malinowski (redaktor naczelny), Tomasz Biernat, Jadwiga Jastrząb, Anna M. Kola (redaktor językowy), Małgorzata Kowalik-Ołubińska, Tomasz Kruszewski, Katarzyna Kuziak, Janina Malinowska (redaktor językowy), Ryszard Mikulski (redaktor techniczny), Karol Orłowski (redaktor statystyczny), Paweł Sobierajski, Jacek Szczepkowski, Katarzyna M. Wasilewska-Ostrowska (sekretarz redakcji)

WYCHOWANIE NA CO DZIEŃ

Nr 1-3 (286-288), 2021

SPIS TREŚCI

WOKÓŁ MYŚLI O WYCHOWANIU

Janusz Mariański

Wychowanie moralne – analiza socjologiczna

Streszczenie: W artykule Autor analizuje pojęcie wychowania moralnego, ze szczególnym uwzględnieniem wychowania progodnościowego (wychowanie do wartości godnościowych). Wychowanie moralne – rozważane z socjologicznego punktu widzenia – doprowadza do takiego punktu rozwoju osobowościowego, w którym jednostka rozstrzyga o wartości moralnej swoich działań, o tym, co słuszne lub niesłuszne, uczciwe lub nieuczciwe, opierając się na powszechnie uznawanych w danej kulturze zasadach, celach i ideałach moralnych. Taki rozwój moralny jest procesem długotrwałym i wielorako uwarunkowanym, przeciągającym się głęboko w okres życia dorosłego. Pełna autonomia moralna, będąca znakiem dojrzałości, oznacza samodzielne podejmowanie decyzji i działań na własną odpowiedzialność w świetle uniwersalnych zasad etycznych.

Słowa kluczowe: godność osoby ludzkiej, wartości etyczne, wychowanie moralne, wychowanie godnościowe

*

Rafał Mosoń

Budowanie świata wolnego od totalitaryzmu w nauczaniu Jana Pawła II

Streszczenie: Świat potrzebuje pokoju. Tam, gdzie panuje pokój, nie ma miejsca na systemy totalitarne, które wprowadzają zamieszanie w społeczeństwie. Podstawą budowania pokoju jest właściwa edukacja obywatelska człowieka, która powinna go hartować, aby pokój zapanował na całym świecie. Ważną rolę w tym wszystkim odgrywają dyplomaci i parlamentarzyści, których głównym zadaniem jest budowanie świata wolnego od wszelkiego rodzaju systemów totalitarnych. Tam, gdzie panuje prawdziwy pokój, nie ma miejsca na przemoc i wrogość, na przedmiotowe traktowanie człowieka. Na początku artykułu zwrócona zostanie uwaga na rolę edukacji obywatelskiej. W kolejnej części omówiona zostanie troska o dobro wspólne społeczeństwa, a w końcowej części zostanie ukazana rola polityków w budowaniu świata wolnego od totalitaryzmu.

Słowa kluczowe: prawda, dobro, ojczyzna, pokój, wojna, społeczeństwo

TEORIA I PRAKTYKA PRACY SOCJALNEJ

Agata Wesółwska

Poradnictwo zawodowe: rzemiosło czy pasja? Etos doradczy w świetle badań własnych w wybranych instytucjach rynku pracy

Streszczenie: Autorka przedstawia główne problemy badawcze i relacjonuje przebieg badań własnych, dotyczących etyki doradców zawodowych. Zasadnicze znaczenie miały w nich pytania dotyczące świadomości etycznej i wrażliwości moralnej respondentów. Przeprowadzono badania jakościowe – indywidualne wywiady pogłębione (IDI). Analizie poddano doradców zawodowych/klienta, zatrudnionych w Wojewódzkim i Powiatowym Urzędzie Pracy oraz Ochotniczym Hufcu Pracy w Toruniu oraz w filiach tych instytucji we Włocławku, w Bydgoszczy i Chełmży. Na zakończenie artykułu zaprezentowano najważniejsze wnioski płynące z badań oraz sformułowano rekomendacje w tym zakresie

Słowa kluczowe: etyka zawodowa (profesjonalna), świadomość etyczna, wrażliwość moralna, badania jakościowe, etos doradczy

*

Sebastian Mrózek

Strategia gminna jako drogowskaz w kreowaniu lokalnego środowiska inkluzyjnego dla osób z niepełnosprawnościami

Streszczenie: Celem artykułu jest rozpatrzenie i praktyczne ukazanie idei zarządzania strategicznego i roli strategii gminnych, jako wyznaczników działań tworzących podstawy do kreowania lokalnego środowiska, umożliwiającego inkluzję społeczną osób z niepełnosprawnościami.

Artykuł składa się z trzech części. W pierwszej z nich – na podstawie literatury przedmiotu – opisano procedurę zarządzania strategicznego praktykowanego przez najmniejsze jednostki samorządu terytorialnego (JST), do których należą gminy. Rozważania prowadzono w perspektywie uwzględniającej założenia lokalnej polityki społecznej. W drugiej części opracowania dokonano charakterystyki dwóch typów dokumentów strategicznych, ważnych z punktu widzenia sytuacji społecznej osób z niepełnosprawnościami. Należą do nich: *Strategie rozwoju gmin* i *Strategie rozwiązywania problemów społecznych*. Zwrócono uwagę na procedurę ich opracowywania i formy, które mogą przyjmować. Meritum opracowania stanowi część trzecia, oparta na jakościowej analizie treści dotyczących osób z niepełnosprawnościami ulokowanych w *Strategii rozwoju* i *Strategii rozwiązywania problemów społecznych* miasta Cieszyna. W wyniku przeprowadzonej analizy ukazano działania, które stanowić mogą podstawę kreowania lokalnego środowiska inkluzyjnego dla osób z niepełnosprawnościami.

Słowa kluczowe: zarządzanie strategiczne, strategie gminne, osoba z niepełnosprawnością, inkluzja społeczna

AKTUALNE PROBLEMY PEDAGOGICZNE

Klaudia Górka, Agnieszka Saracen

Inteligencja emocjonalna a zdolność do oceny sytuacji stresujących przez młodzież

Streszczenie: W artykule omówiono problematykę inteligencji emocjonalnej, stresu i reakcji na niego dorastającej młodzieży oraz zdolności do samooceny sytuacji stresujących przez młodzież. Podkreślono wiek i płeć jako czynniki wyróżniające młodzież w aspekcie inteligencji emocjonalnej, samooceny oraz postrzegania sytuacji stresujących i radzenia sobie z nimi.

Słowa kluczowe: Inteligencja emocjonalna, stres, młodzież, samoocena

*

Joanna Roch

Model DNA-V jako inspiracja dla wychowawców i edukatorów

Streszczenie: Artykuł dotyczy wprowadzenia do Modelu DNA-V związanego z terapią akceptacji i zaangażowania, mogącego mieć zastosowanie we wspieraniu nastolatków na drodze do zdrowego, bezpiecznego rozwoju. Artykuł akcentuje tło teoretyczne modelu oraz jego strukturę. Opisuje poszczególne elementy nawiązując do ich potencjalnego zastosowania w kontakcie z młodzieżą.

Słowa kluczowe: młodzież, wychowanie, terapia, wsparcie, adolescencja, terapia akceptacji i zaangażowania

EDUKACJA ZDROWOTNA

Svitlana Lapaenko

Kształtowanie kultury zdrowego stylu życia studentów. Przegląd ukraińskich badań pedagogicznych

Streszczenie: W artykule dokonano przeglądu badań pedagogicznych dotyczących problematyki kształtowania kultury zdrowego stylu życia młodzieży studenckiej. Naukowcy ukraińscy, a także i polscy, zajmowali się tym problemem i wnieśli istotny wkład w jego poznanie. Z przeanalizowanych publikacji wynika, że większość studentów ma wyłącznie fragmentaryczną wiedzę na temat zachowania zdrowia, zdrowego stylu życia i jego składników. Tymczasem to indywidualny styl życia jest decydującym czynnikiem w utrzymaniu i promowaniu dobrego zdrowia. Naukowcy-pedagodzy udowodnili, że wprowadzenie odpowiednich rozwiązań w pracy organizacyjnej i dydaktycznej szkół wyższych, stworzenie właściwych warunków pedagogicznych oraz inicjowanie innowacyjnych technologii zdrowotnych przyczynia się do samoorganizacji zdrowego stylu życia studentów, poszerzaniu wiedzy i umiejętności służących budowaniu odpowiedzialności za zdrowie i życie własne i innych ludzi oraz kreowaniu harmonijnej równowagi w systemie „człowiek-środowisko”.

Słowa kluczowe: kształtowanie kultury zdrowego trybu życia, szkoła wyższa, technologie prozdrowotne, uwarunkowania pedagogiczne, kompetencje prozdrowotne studentów

METODY NAUCZANIA I WYCHOWANIA

Maria Sobieszczyk, Katarzyna Wojciechowska

Możliwości edukacji „poza ławką szkolną” we wczesnej edukacji

Streszczenie: We wczesnej edukacji procesowi przygotowania dziecka/ucznia do przyszłej roli turysty przypisuje się duże znaczenie. To, w jaki sposób już w przedszkolu, następnie w pierwszych latach szkoły podstawowej zostanie ukształtowana postawa wobec krajoznawstwa i turystyki, będzie decydować o intensywności i wartości ruchu turystycznego dorosłych pokoleń. Proces wyzwalania aktywności turystycznej i zainteresowania otaczającą rzeczywistością kulturową, przyrodniczą, społeczną odbywa się głównie przez udział podmiotów edukacji w spacerach po najbliższej okolicy, wycieczkach, rajdach, „zielonych

szkołach” i wielu innych formach. W artykule zaprezentowano przede wszystkim rolę wycieczki w kształtowaniu postawy krajoznawczej oraz we wszechstronnym rozwoju wychowanków. Dokonano też krótkiej analizy wyników badań sondażowych przeprowadzonych wśród nauczycieli i rodziców, których celem było poznanie ich opinii na temat warunków organizowania i znaczenia wycieczki we wszechstronnym rozwoju osobowości dzieci. Część opracowania poświęcono przygotowaniu studentów pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej – przyszłych nauczycieli wczesnej edukacji, do realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego w kontekście krajoznawstwa i turystyki.

Słowa kluczowe: krajoznawstwo, turystyka we wczesnej edukacji, wycieczka, jako forma turystyki, przygotowanie przyszłych nauczycieli wczesnej edukacji w zakresie krajoznawstwa i turystyki

*

Joanna Ziemkowska

Bieg na orientację – więcej niż sportowe wyzwanie

Streszczenie: W artykule przybliżono tematykę biegów na orientację. Przedstawiono projekty stałych punktów do biegu na orientację realizowanych w oparciu o koncepcję „Zielony Punkt Kontrolny”. Przedstawiono walory tras przebiegających w środowisku leśnym i ich znaczenie dla uczestników. Biegi na orientację wywierają pozytywny wpływ na rozwój uczestników.

Słowa kluczowe: bieg na orientację, Zielony Punkt Kontrolny, sport, turystyka, rekreacja

LEKTURY STARE I NOWE

Józef Górniewicz

„Czuły narrator” w odczytaniu pedagoga

(Recenzja: Olga Tokarczuk, *Czuły narrator*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020, ISBN 978-83-080-7305-6, ss. 320).